

Патријарх Порфирије: Љубав није трговина, него спасоносни начин постојања

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија одржана 3. новембра 2024. године на светој Литургији у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Зајечару

У име Оца и Сина и Светога Духа. Браћо и сестре, сваки човек има дар вере. Сваки човек је, како каже модерна наука, *homo religiosus*, дакле, има потребу да утемељи себе, своје биће и своје постојање на онострано, на нечем што превазилази време и простор. Сваки човек је позван да по дару Божјем вером надиђе тај простор. И управо оно по чему се ми православни хришћани одликујемо јесте вера, али истовремено и оно по чему се разликујемо од других који су изабрали да смисао свог живота и смисао свог постојања нађу у разним пролазним вредностима и стварима или, једном речју, у некој врсти идола, ми православни хришћани, хришћани уопште, одликујемо се вером у Исуса Христа распетог и васкрслог. Та наша вера није апстрактна, није идеологија, она је пре свега поверење у Бога, у Његову љубав, у Његову промисао, у чињеницу да Он боље од нас зна шта је за нас смислено и спасоносно. Та вера је живот, зато и каже апостол Јаков у својој Посланици:

Вера без дела је мртва (Јак 2,17-26).

И ево данас у Јеванђељу које смо чули, које је одломак из Беседе на гори, беседе у којој се Господ обраћа ученицима и апостолима својим и свима онима који Га следе, Господ износи крунску одлику и критеријум наше вере, а то је љубав. Уосталом, Он сам, који је по својој суштини и по својој природи љубав, нама оставља крстолику љубав као меру и као начин постојања, говорећи и позивајући нас да читавим својим бићем волимо Бога, мишљу, умом, срцем, телом, свим оним што јесмо. Међутим, у исто време, позива нас и да волимо и ближњег свога као самог себе. Другим речима, ове наизглед две заповести јесу двоједина заповест о љубави, јер Бог по својој природи јесте љубав, а ми као Његове иконе позвани смо не само да се угледамо на Његову љубав, већ и да учествујемо у тој Његовој љубави кроз заједницу са Њим, а ту заједницу и ту љубав потврђујемо у односу на ближњег.

Овде, у одломку из Беседе на гори, Господ указује шта то значи целовита, христолика и боголика љубав, подсећа нас на то да љубав није трговина, да она не спада у област економије, јер, нажалост, и ми који имамо веру у Христа и који знамо да је љубав једини спасоносни начин нашег постојања, неретко успостављамо економске односе са ближњима, чак и са онима који су наши најближи. Када чинимо нешто добро ми очекујемо да нам се узврати, а онима који нам чине лоше узвраћамо истом мером, мером за меру. Господ овде опомиње јасно и гласно да то ни на који начин није боголика љубав, да то није пут којим треба да расте и живи један хришћанин, онај који има амбицију и потребу да буде назван Сином Божјим. Наравно да постоје још нижи односи које градимо са другим људима. То су неретко односи у којима се ми опходимо према другима као према својим слугама, као према робовима, а љубав, као крунски дар који је добио човек – као сви остали дарови које смо добили и које имамо, а нема човека који нема дарове од Бога и који нема неки свој посебан печат – постоји да би је делили са ближњим. Међутим, све што смо добили, већ сама реч казује, јесте дар и није нешто што припада нама, што је из нас и од нас. На нама је да у слободи то што смо добили љубављу дарујемо другоме, да кроз дарове које смо добили од Бога дарујемо себе другом, ближњем. Зато увек имајмо на уму да треба да чинимо другима оно што желимо да они нама чине и то недвосмислено и јасно Господ казује.

Ближњи јесте сваки човек, чак и онај који је наизглед наш непријатељ. То што се он у односу на нас поставља непријатељски, то је његов проблем и он ће за то и због тога дати одговор Богу, а ми ћемо дати одговор Богу за оно што

смо ми добили као дар, који је могућност да отворимо и откријемо себе другом, да дарујемо себе другом. Даћемо одговор на то да ли смо ми поступили у складу са заповешћу Божјом. Наравно да треба знати да заповест није наредба, да заповест Божја говори из нас, да кроз заповести Божје Господ нама открива шта је наша аутентична природа, шта је наша здрава природа, када смо ми нормални. Зато љуби ближњег свога као самог себе (Мк 12,31) јесте заповест, али она показује шта је здраво и нормално наше биће. Љуби непријатеље своје (Мт 5,44) јесте заповест, али онај који успе да превазиђе своје право, да се одрекне свог права и да дарује себе другом, чак и онда када је други одредио себе као непријатеља, тај испуњава љубав, испуњава свој задатак и циљ свог постојања, смисао свог постојања.

Волети сваког ближњег, па и непријатеља, није романтичарска, психолошка љубав. То је конкретан живот и тај живот почиње да се гради од најнепосреднијег нашег окружења. Брак постоји да би двоје били једно. Шта то значи? Да би потврдили кроз љубав и јединство, да би остварили љубав. Брак постоји између осталог као вежбаоница у којој се васпитавамо љубављу и постајемо љубав. И породица и деца јесу дар Божји, друга бића, другачија бића за која смо позвани да, кроз крст и распеће, кроз жртву, дарујемо себе њима, да се васпитавамо у љубави, да постајемо љубав. И онда, постајући љубав, с једне стране муж у односу на супругу, супруга у односу на свог мужа, а обоје у односу на децу, и деца у односу на родитеље, сви постају заједница љубави. Онда муж кроз своју жену, волећи њу, воли сваког човека. Постаје способан, јер постаје љубав, да воли сваког човека. Његова супруга јесте прозор и пут ка другима. Волећи своју децу, родитељи виде сву децу овога света као своју децу, јер волећи своју децу постају љубав, постају оно што треба да буду. Зато, браћо и сестре, нека би Бог дао свакоме од нас да увек имамо на уму Христове речи о љубави, знајући да је Он љубав, да се из љубави одрекао себе остајући оно што јесте и постао оно што јесмо ми како бисмо ми онда могли постати оно што је Он по благодати Духом Светим.

Нека би Бог дао да не само имамо заповест ову на уму своме, у срцу своме, него да она постане наш живот, да знамо да је вера без дела мртва и да је љубав као идеја без дела мртва. Нека би Бог дао да и вера у Христа постане наш живот и љубав у односу на Њега постане наш живот, како бисмо онда и ми волећи једни друге, постајући једно тело у Христу и један организам, могли Њега заједно са свима светима и нарочито данас са Преподобним Иларионом, славити Њега, Једног у Тројици Бога, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

spc.rs